

Tomasz Adamczak

Nabytki Towarzystwa Przyjaciół Mińska Mazowieckiego w 2015 roku

Rocznik Mińsko-Mazowiecki 23, 261-264

2015

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TOMASZ A D A M C Z A K

Nabytki Towarzystwa Przyjaciół Mińska Mazowieckiego w 2015 roku

Bieżący rok w działalności Towarzystwa Przyjaciół Mińska Mazowieckiego przyniósł ze sobą znaczący wzrost liczby materiałów pozyskanych do zbiorów naszego stowarzyszenia. Wśród nich nie zabrakło licznych pozycji książkowych, czasopiśmienniczych, fotografii, urzędowych dokumentów, plastikowych i metalowych pamiątkowych plaketek, proporczyków oraz różnych przedmiotów życia codziennego.

Pozyskiwanie kolejnych eksponatów przez stowarzyszenie wyróżnione prestiżowym tytułem Zasłużony dla Miasta Mińsk Mazowiecki nie jest łatwą sprawą. Najczęściej zaporowa jest cena istotnej rzeczy związanej z lokalną przeszłością. Aby to sobie uświadomić wystarczy od czasu do czasu zajrzeć na najpopularniejszy w Polsce serwis aukcyjny Allegro. Zakończona niedawno licytacja pocztówki z 1910 roku przedstawiającej unikatowe spojrzenie na dworzec w Mińsku Mazowieckim wprawiła w osłupienie niejednego miejscowego kolekcjonera. Osoba, która wygrała ową aukcję musiała wyłożyć na zakup tego cennego świadectwa historii kwotę 1140 złotych. Stosunkowo dużo pieniędzy należy przygotować chcąc także włączyć do swoich zbiorów archiwalne wydania gazet, w których znajdują się informacje poświęcone życiu lokalnych społeczności. Przykładowo opublikowany na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych ubiegłego wieku jeden z numerów tygodnika „Przyjaciółka” został sprzedany za ponad 150 złotych. W kontekście przedstawionych wyżej kwot organizacja, w której finansowo się nie przelewa, nie ma szans w aukcyjnym starciu z instytucjami posiadającymi zasilanie z samorządowych budżetów lub indywidualnymi osobami pobierającymi wysokie wynagrodzenie za rzetelnie wykonywaną pracę. W takiej a nie innej sytuacji przysłowiowym światełkiem w tunelu jest dla TPMM funkcjonowanie mecenasów, którzy dzięki swojej hojności pozwalają stowarzyszeniu powiększać swoje zbiory o kolejne świadectwa przeszłości. Z całą pewnością jednym z nich jest właściciel firmy P.P.H. „SBS SIM” Sławomir Pilniak. W bieżącym roku zdecydował się on zakupić na internetowej aukcji i przekazać na rzecz Towarzystwa jedną z kilkudziesięciu kopii filmu „Rejs” wyreżyserowanego przez Marka Piwowskiego. Przechowywany w warunkach magazynowych, posiada stosowną metryczkę, zawiera się na taśmie filmowej 35 mm i zajmuje cztery metalowe, okrągłe, pudełka. Został on wyświetlony siedemdziesiąt siedem razy, po raz ostatni fakt ten miał miejsce w 1998 roku.

Pan Sławomir Pilniak w następnych miesiącach kontynuował dobroczynne dzieło. Kolejnymi eksponatami, które przekazał TPMM był zbiór oryginalnych plakatów filmowych wybitnych polskich plakacistów do filmów, w których występował Jan Himilbach lub które były realizowane m.in. w Mińsku Mazowieckim:

- Plakat do filmu *Jak to się robi* autorstwa *Tomasza Rumińskiego*
- *Dwie wersje plakatów do filmu Przepraszam, czy tu biją ?* autorstwa *Antoniego Chodorowskiego*

- *Dwie wersje plakatów do filmu Smażalnia stary* autorstwa *Romualda Sochy*
- *Dwie wersje plakatów do filmu Fucha* (scenariusz powstał na podstawie opowiadania *Jana Himilbacha Partanina*), autorstwa *Andrzeja Pagowskiego*
- *Plakaty do filmów Rejs i Brzezina* autorstwa *Jakuba Erola*

Podobną drogę przeszła inna pamiątka, która jest prawdopodobnie związana z Mińskiem Mazowieckim. Stanowi ją sztandar z wyhaftowanym napisem: *“Zwycięskiej Załogi Woj. Dyr. W. C. H. w Socjalistycznym Współzawodnictwie Pracy”*, będący nagrodą dla przodowników pracy od Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Instytucji Wojskowych., którego zakup wsparło liczne grono osób. Wśród dobroczyńców znaleźli się tym razem *Wiesław Gitler – Tygodnik “Dzwon”, Leszek Celej – Dyrektor Muzeum Ziemi Mińskiej, Krzysztof Jankowski - Agencja Reklamowa Jankowski.media.pl, Robert Gawron – „Scroll-Robert Gawron”, Marcin Kołodziejczyk – „Kancelaria Finansowo-Ubezpieczeniowa”, Marek Łodyga – „Captor – Marek Łodyga”, Poligrafia Drukarnia „Żelazo”, Robert Patoka – “ROTRANS”, Dariusz Jackiewicz, Michał Culek, Waldemar Piekarski , Małgorzata Przybysz, Damian Sitkiewicz, Tomasz Adameczak i Piotr Nowicki. Co ciekawe zakupiony na rzecz TPMM sztandar jest jednym z kilku znajdujących się w zbiorach Towarzystwa.*

Największy zbiór materiałów otrzymaliśmy w bieżącym roku od *Mirosława Lisowskiego*. Są one związane z okresem 1944 – 1946 na terenie Mińska Mazowieckiego. Wśród tych dokumentów można wymienić:

- rękopis ogłoszenia z 4 sierpnia 1944 roku Zarządu Miejskiego w Mińsku Mazowieckim dotyczący przywrócenia ładu i porządku w mieście po okresie okupacji. Ogłoszenie to zostało podpisane przez pierwszego burmistrza miasta, *Hipolita Nowinę – Konopkę*.

- rękopis ogłoszenia z sierpnia 1944 roku wydanego przez Armię Krajową na terenie Mińska Mazowieckiego dotyczącego porządku i bezpieczeństwa w mieście. Ogłoszenie było podpisane przez Komendanta Obwodu AK w Mińsku Mazowieckim.

- kopię zarządzenia wydanego w sierpniu 1944 roku przez Powiatową Radę Narodową w Siedlcach, które przeznaczone było dla powiatu mińskiego i dotyczyło powołania Tymczasowego Powiatowego Zarządu Lasów w celu ochrony lasów państwowych i prywatnych oraz zakładu przemysłu drzewnego. Zarządzenie było podpisane przez Przewodniczącego Powiatowej Rady Narodowej w Mińsku Mazowieckim, *Bakulę*.

- kopię ogłoszenia wydanego przez Przewodniczącego Rady Narodowej w Mińsku Mazowieckim z 8 sierpnia 1944 roku „do ogółu ludności wiejskiej” w sprawie gospodarki wiejskiej oraz bezpieczeństwa i porządku na tych terenach.

- pamiątkowe nekrologi dotyczące obchodzenia rocznicy aresztowań żołnierzy Armii Krajowej dokonanych przez Niemców w dniu 17 lutego 1944 roku.

Wszystkie w/w ogłoszenia były drukowane w sierpniu 1944 roku w drukarni Zenona Lissowskiego w Mińsku Mazowieckim. Znajdowała się ona przy ulicy J. Piłsudskiego 70. Dodatkowo od Mirosława Lissowskiego otrzymaliśmy w celu wykonania reprodukcji dokumenty dotyczące ujawnienia się żołnierzy AK z terenu obwodu „Mewa – Kamień”. Wśród nich znalazły się:

- 1334 dokumenty ujawnienia dotyczące oficerów i żołnierzy AK,
- 7 2 dokumenty „pośmiertne” dotyczące oficerów i żołnierzy AK, którzy zginęli z rąk okupanta niemieckiego,

- imienny wykaz 20 odznaczonych orderem „Virtuti Militari”, w tym 11 pośmiertnie oraz imienny wykaz 40 odznaczonych pośmiertnie Krzyżem Walecznych,

- imienny wykaz 80 ujawnionych oficerów (mężczyzn) z obwodu „Mewa – Kamień”,

- imienny wykaz 13 ujawnionych oficerów (kobiet) z obwodu „Mewa – Kamień”

Powyższe dokumenty przekazał osobiście Mirosławowi Lissowskiemu w dniu 31 maja 1973 roku gen. Jan Mazurkiewicz „Radosław” Szef Dywersji AK „Kedyw” oraz Przewodniczący Centralnej Komisji Likwidacyjnej Armii Krajowej.

W upływającym roku do bogatego archiwum TPMM przekazano liczne powojenne czasopisma ogólnopolskie. Podziękowania za ten bezinteresowny czyn należą się panom Januszowi Kuligowskiemu, Franciszkowi Zwierzyńskiemu i Zbigniewowi Grzesiakowi.

W omawianym okresie powiększył się również zbiór fotografii będących w posiadaniu TPMM. Archiwum zdjęć udało nam się powiększyć dzięki otrzymaniu ich od Janusza Słomczyńskiego, Piotra Nowickiego, Grzegorza Tuszyńskiego. Fakt ten stał się możliwy, dzięki przekazywaniu zdjęć przedstawiających bieżącą działalność Towarzystwa, których autorem zazwyczaj jest Michał Culek.

Interesujące przedmioty otrzymaliśmy również od:

- Hanny Wróblewskiej - m.in. lampę naftową, żelazko na węgiel, egzemplarze *Trybuny Ludu* i *Słowa Ludu*.

- Grażyny Bieniewskiej i Alberta Szczygielskiego - zbiór medali i statuetek z zorganizowanych przez Nich i Studio Sportowe „Kwadrat” na przestrzeni wielu lat w Mińsku Mazowieckim zawodów Pucharu Polski i Mistrzostw Polski w sportach sylwetkowych oraz siłowych.

- Ireny Prymek - skany zdjęć i dokumentów po ś.p. tacie, Feliksie Grochal oraz ze swojej drogi zawodowej.

- Anny, Krzysztofa i Pauliny Banaszek - skany zdjęć obrazujących życie w Mińsku Mazowieckim w okresie 1945-1989 oraz unikatowe kopie dokumentów ś.p. Stanisława Woźniaka ojca i teścia, który pośmiertnie 18 maja 1994 roku otrzymał tytuł Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata.

- Jadwigi Gańko - skany zdjęć rodzinnych oraz dokumentujące życie zawodowe ś.p. męża Bogusława Gańko, który był m.in. działaczem sportowym i ratownikiem wodnym w Ośrodku Wypoczynkowym „Marianka”.

- Marii Grażyny Albrechcińskiej - Oleksiuk i Macieja Oleksiuka - skany zdjęć rodzinnych z lat 70. i 80. XX wieku.

- dodatkowo, dzięki wsparciu finansowemu właściciela firmy „Konstans” Konstantego Króla, TPMM zakupiło do swoich zbiorów unikatowe zdjęcia Mińska Mazowieckiego z okresu okupacji niemieckiej 1939-1944.

- Jolanta Zofia Laskowska, przekazała skany zdjęć i pamiątek dokumentujące życie rodzinne i zawodowe śp. taty płk. Teofila Żaka.

Niniejszym pragniemy serdecznie podziękować wszystkim osobom przekazującym posiadane przez siebie materiały lub ich reprodukcje do zbiorów TPMM. Uprzejmie informujemy, że każde z nich stanowi ważne źródło do badań nad dziejami Mińska Mazowieckiego i powiatu mińskiego. To właśnie, dzięki Państwa uprzejmości można pogłębiać studia dotyczące naszej małej ojczyzny. Osoby pragnące przekazać nam posiadane przez siebie materiały prosimy o kontakt z Towarzystwem Przyjaciół Mińska Mazowieckiego (tpmmaz@gmail.com, tel. 512 517 774).